

Cemiyetler Kanunu (MÜLGA KANUN NO: 1630/76)

Kanun No:3512

Kabul Tarihi:28.06.1938

R.G. Tarihi:14.07.1938

R.G. No:3959

Cemiyetler Kanunu (MÜLGA KANUN NO: 1630/76)

Kabul Tarihi: 28.06.1938

RGT: 14.07.1938

RG NO: 3959

B R NC FASIL: Umumi Hükümler

MADDE 1 - Kazanç payla maktan ba ka bir maksadla, ikiden ziyade ahsın bilgilerini ve faaliyetlerini devamlı bir ekilde birle tirmek suretiyle vücuda gelen cemiyetler bu kanun hükümlerine tabidir.

Cemiyetler, te ekkül ettikten sonra hükmi ahsiyet sahibi olurlar.

MADDE 2 - Her cemiyetin bir ana nizamnamesi vardır. Bu nizamnamenin a a ıdaki hususları ihtiva etmesi arttır:

I - Cemiyetin adı ve merkezi,

II - Cemiyetin mevzuu ve gayesi,

III - Müesis azaların öz ve soy adları, meslek veya sanatları, ikametgahları ve tabiiyetleri,

IV - Cemiyete girmek ve cemiyetten çıkmak için konan artlar,

V - Cemiyet ubelerinin nasıl tesis, idare ve temsil edilece i ve salahiyetlerinin derecesi,

VI - Cemiyet umumi heyetinin ne yolda kurulaca ı ve ubelerinin ve azalarının nasıl tahsil edilece i,

VII - Umumi heyetin vazifeleri, salahiyetleri, davet tarzı ve alınan kararların cemiyet azalarına ve ba kalarına ne suretle bildirilece i,

VIII - dare heyetinin ne suretle seçilece i, salahiyeti ve aza adedi,

IX - Yılda 120 lirayı geçmemek üzere cemiyet azalarının verecekleri aidat miktarı,

X - Hesapların ne suretle tefti ve murakabe edilece i,

XI - Ana nizamnamenin ne yolda de i tirilece i,

XII - Cemiyetin feshi halinde mallarının tasfiye ekli.

MADDE 3 - Cemiyetlere aza olacakların medeni haklara sahip ve on sekiz ya ını bitirmi bulunmaları lazımdır. Ancak siyasi cemiyetlere aza olabilmek için mebus seçmek hakkını haiz olmaları arttır.

MADDE 4 - Cemiyetler mahallin en büyük mülkiye amir:ine ana nizamnamesinden iki nüshası ili ik olarak verilecek bir beyanname ile te ekkül etmi olur.

Siyasi cemiyetlerle birden ziyade vilayetlerde faaliyet gösterecek cemiyetlerin ana nizamnameleri ve beyannameleeri Dahiliye Vekaletine verilir.

Bir cemiyetin faaliyete geçebilmesi için ana nizamnamesinin verildi i mülkiye makamlarınca tescil olundu una dair bir vesika alınması arttır.

MADDE 5 - Vesika istihsal eden cemiyet bir ay içinde:

- a) Adını, merkezini, ikametgahını ve ana nizamnamesini,
 - b) dare heyeti azalarının öz ve soy adlarını, meslek ve sanatlarını ve ikametgahlarını;
- ki gazete ile ilan ettirme e mecburdurlar.

MADDE 6 - Cemiyetler a a ıda yazılı defterleri tutarlar:

- a) Aza defteri: Cemiyete girenlerin hüviyetleri, cemiyete girim tarihleri, aylık veya yıllık para taahhütleri bu deftere yazılır.
- b) Karar defteri: dare heyetinin kararları tarih ve numara sırasıyle bu deftere yazılır ve kararların altı azaların imzalarıyle tasdik olunur.
- c) Gelen ve giden evrak defterleri: Gelen ve gönderilen evrak tarih ve numara sırasıyle bu defterlere kayid ve gelen evrakın asılları ve gönderilen evrakın müsveddeleri bu tarih ve numaralar altında dosyalarını da hıfzolunur.
- d) Varidat ve sarfiyat defterleri: Cemiyet namına alınan bütün paraların alındıkları ve sarfolunan paraların da verildikleri yerler sarih olarak bu defterlerde gösterilir.

Cemiyetler, varidatını dip koçanlı ve müselsel numaralı makbuz mukabilinde alırlar ve masraflarını müsbit evrak mukabilinde yaparlar ve makbuz dip koçanlarını ve müsbit evrakı saklarlar.

- e) Bilanço ve hesabı kat'i,

MADDE 7 - Cemiyetler Dahiliye Vekaletinin müsadesiyle birlikler meydana getirebilirler. Bu, birlikler ayrı bir cemiyet mahiyetinde olup kurulu artları Dahiliye Vekaletinin müsaade emirnamesinde tesbit ve ana nizamnamelerinde tasrih ve tafsil olunur.

MADDE 8 - Memleket dı ında Türk yurdda ları tarafından tesis edilecek cemiyetlerin ana nizamnamelerinin tasdikli iki nüshasını bir idare heyetiyle cemiyet aza ve mümessillerinin hüviyetlerini gösterir bir listenin cemiyetin bulundu u yerdeki ve yoksa en yakındaki Türkiye konsolosluklarına verilmesi mecburidir.

Bu cemiyetler, idare heyetinde vuku bulacak de i iklikleri ve yeni girecek azanın da hüviyetlerini konsolosluklara bildirirler.

K NC FASIL: Memur Hükümler

MADDE 9 - Mevzu ve gayeleri a a ıda yazılı hususlara aid olan cemiyetlerin te kili yasaktır:

- a) Devletin mülki bütünlü ünü bozma a çalı an,
- b) Te kilatı esasiye kanununun 2 nci maddesinde yazılı Devlet rejimine aykırı maksad ve gaye güden,
- c) Emniyet ve asayi e ve umumi adab ve ahlaka ve gayesi kanunlara uymayan,
- d) Siyasal ve ulusal birli i bozan,
- e) Din, mezhep ve tarikat esaslarına dayanan,
- f) Yerlilik ve yabancılık gibi yurddalar arasında ayrılık uyandıran,
- g) Her ne ekil ve ne nam altında olursa olsun mıntakavi maksad güden veya unvan ta ıyan,
- h) Aile, cemaat, ırk, cins ve sınıf esasına veya adına dayanan,
- i) Gizli tutulan gayesini saklayan.

MADDE 10 - Merkezi yurd dı ında olan bir cemiyetin Türkiye de übesi açılmaz. Arsiulusal maksadlarla cemiyet kurulamaz.

Ancak milletler arasında beraberlik yapmakta fayda mülahaza edilen cemiyetlerin Türkiye'de kurulmasına veya kurulu olanların yurd içinde ube açmalarına cra Vekilleri Heyeti kararıyle izin verilebilir.

Bu cemiyetler ve ubeler lüzumunda cra Vekilleri Heyeti kararıyle fesih ve tasfiye edilir.

MADDE 11 - Cemiyetler, askerli e hazırlayıcı talim ve terbiye i leriyle me gul olmazlar. Ancak cra Vekilleri Heyeti bu ilerden bir kısmı ile me gul olabilmek salahiyetini münasip gördü ü cemiyetlere verebilir.

MADDE 12 - Devlet, hususi idareler ve belediyelerle Devlete ba lı kurumlardan hizmet kar ılı ı maa veya ücret alanlar buldukları i in sıfat ve mahiyeti ile cemiyet kuramazlar.

MADDE 13 - Talebe cemiyetleri her ne şekilde olursa olsun siyasetle iktisat edemezler. Bu cemiyetler buldukları mektep ve müesseselerin idarelerine karşı bir harekette bulunamazlar.

MADDE 14 - Türklerin bu kanuna göre teklifi memnu olan cemiyetleri Türkiye dışında kurmaları ve kurulmuş olan bu kabı cemiyetlere girmeleri memnundur.

MADDE 15 - Siyasi partilerden başka cemiyetler birden fazla mevzu ile uğraşamazlar.

MADDE 16 - Bir cemiyet (Cumhuriyet) ve (Milli) unvanlarını Milli Vekilleri Heyeti kararıyla kullanabilir.

MADDE 17 - Cemiyetler ikametgahlarıyla gayeleri için zaruri olanlarından başka gayrimenkullere tasarruf edemezler. Cemiyetler başkalarına ve vasiyet suretiyle uhdeilerine intikal eden gayrimenkulü Hükümetin tayin edeceği müddet içinde paraya çevirmeye mecburdur.

Milli Vekilleri Heyeti kararıyla bazı cemiyetlere ihtiyaçlarından fazla gayrimenkullere tasarruf etmek salahiyeti verilebilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL: Umumi Heyetler Ve idare Heyetleri

MADDE 18 - Aşağıda yazılı hallerde umumi heyet içtima davet edilir:

- a) Ana nizamnamesinde yazılı sebeplerle,
- b) Cemiyet azasının en az beşte birinin talebiyle.

MADDE 19 - Umumi heyet içtimaına nizamnamesine göre bulunması lazım gelen azalar çağırılır ve en az üç gün önceden içtimaın günü, yeri, ruznamesi en az iki gazete ile ilan olunur ve Hükümete bildirilir.

MADDE 20 - Umumi heyetin içtimaı, ilan olunan ve Hükümete bildirilen gün ve saatte ve muayyen yerde yapılır.

İçtima geri bırakıldı takdirde en az üç gün evvel aza yeniden çağırılır ve geri bırakılma sebepleriyle yeni içtimaın tarihi ve yeri ruzname ile beraber iki gazete ile ilan olunur ve Hükümete bildirilir.

Umumi heyet içtimaının birden ziyade geri bırakılması caiz değildir.

MADDE 21 - Umumi heyette yalnız ruznameye konan maddeler müzakere olunur. Ancak mevcut azanın en az yirmide biri tarafından müzakeresi istenen maddelerin ruznameye konması mecburidir. Kararlar mevcut azanın ekseriyetiyle verilir. Her azanın yalnız bir rey'i vardır.

MADDE 22 - Aşağıda yazılı hususlara umumi heyet tarafından karar verilir:

- a) Ana nizamnamenin tadili,
- b) Hesapların tetkiki,
- c) Bütçenin tasdiki,
- d) Cemiyetin feshi.

MADDE 23 - Umumi heyet içtimaî reis veya varsa vekili, yoksa idare heyeti reisi tarafından açılarak içtima nisabı anlaşılacak üzere yoklama yapıldıktan sonra azalar arasından bir reis ile reis vekili ve lüzümü kadar katib seçilir.

İçtima bu suretle seçilen reis veya reis vekili tarafından idare olunur. Zabıt ve yazı işlerini de katibler idare eder.

MADDE 24 - Umumi heyetin müzakere zabıtları reis ve reis vekilleri ve katibler tarafından imzalanarak saklanır.

Umumi heyet kararları da ayrıca karar halinde yazılarak aynı suretle imza edilip saklanır.

MADDE 25 - Umumi heyet içtimaında idare heyetine seçilecek azanın hüviyetleriyle ana nizamnamede yapılacak değişikliklerin bir hafta içinde o yerin en büyük mülkiye amirine bildirilmesi mecburidir.

MADDE 26 - Cemiyetlerin merkez idare heyetleri üç zattan az olamaz. Bu heyetler resmi ve hususi işlerde cemiyeti temsil eder. İdare heyeti kendi azasından bir veya bir kaçına temsil salahiyeti verebilir.

İdare heyeti her yıl o yıl içindeki muameleleri, hesapları ve gelecek yıla ait bütçeyi umumi heyetin tasdikına arz etme mecburudur.

Ancak ana nizamnamesine göre umumi heyeti bir kaç yılda bir toplanan cemiyetlerde idare heyetleri, yukarı fıkrada yazılı mecburiyeti geçen ve gelecek içtima devresine ait olmak üzere ifa ederler.

MADDE 27 - Bir cemiyetin kendi kendine feshine karar verebilmesi için ana nizamnamesine göre toplanacak olan Umumi heyet azalarının en az üçte ikisinin huzuru şarttır.

Bu suretle ekseriyet hasıl olmadıkça takdirde ikinci defa içtima için yirminci maddeye göre

aza davet edilir. Bu davet üzerine toplanacak azanın sayısı ne olursa olsun feshi keyfiyetinin müzakeresi caizdir.

Ancak bu suretle yapılan içtima ve müzakere sonunda fesih hakkında verilecek kararın da mevcut azanın üçte iki rey ile ittihaz olunması arttır.

Cemiyetin feshi hakkında müzakere ve karar vermek üzere toplanacak umumi heyetlerde 31 nci maddede yazılı Hükümet Komiserinin hazır bulunması arttır. Fesih hakkında, umumi heyetçe verilecek kararların mahallin en büyük mülkiye amiri veya dördüncü maddede yazılan cemiyetlerde Dahiliye Vekaleti tarafından tasdik olunması lazımdır.

Fesih kararı yukarıki fıkrada, yazılı makamlarca, tasdik edilmeyen cemiyetlerin idaresi bu kanuna göre yeni bir idare heyeti kuruluncaya kadar Hükümet Komiserinin nezareti altında bulundurulur.

DÖRDÜNCÜ FASIL: Tefti Ve Murakabe

MADDE 28 - Cemiyetlerin muameleleri, defterleri ve hesapları mahalli Hükümet tarafından her zaman tefti ve tedkik edilebilir.

MADDE 29 - Zabıta, cemiyetlerin merkez ve müesseselerine mahallin en büyük mülkiye amirinden verilen ve istenildi i zaman ibraza mecbur oldu u yazılı emri hamil olarak her saman girme e salahiyetlidir.

MADDE 30 - Mevzuları itibariyle hususi murakabeye tabi tutulmu olan cemiyetler üzerinde aid oldu u makamların murakabesine müteallik hükümler bakidir.

MADDE 31 - Cemiyetlerin umumi içtimalarında mahalli Hükümet lüzum görürse bir Hükümet komiseri bulundurur.

MADDE 32 - Fesih kararlarının tatbikatı Hükümet komiserinin kontrolü altında yapılır.

BE NC FASIL: Ceza Hükümleri

MADDE 33 - Dördüncü ve be inci maddeler hükümlerini yerine getirmeyen cemiyetler mahallin en büyük mülkiye amirinin emriyle faaliyetten men olunur ve mevcut malları muhafaza altına alır.

Bu suretle faaliyette bulunanlar hakkında hareketleri daha: a ır cezayı müstelzim bir suç olmadı ı takdirde Türk ceza kanununun 526 inci maddesi hükmü tatbik edilmek üzere kanuni takib yapılır.

MADDE 34 - Ana nizamnamesindeki mevzu ve Gayesi haricinde i lerle me gul olan cemiyetlerin tescil vesikalara bu vesikaları veren makamlarca geri alınarak faaliyetten menolunur. ve mevcut malları muhafaza altına alınır ve alakalılar hakkında yukarıki madde hükümleri dairesinde kanuni takip yapılır.

MADDE 35 - 9, 10, 11, 12, 13, 14, 23 ve 25 inci maddeler hükümlerine aykırı harekette bulunanlar Türk Ceza Kanununa, göre bu fiilleri ayrıca bir suç te kil etmedi i takdirde bir seneye kadar hafif hapis veya 10 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 36 - Cemiyetlerin merkezlerinde ve müesseselerinde her nevi silah bulundurmak memnudur. Ancak avcılık ve spor cemiyetlerinde me guliyetlerinin icabettirdi i silahları cemiyetin faaliyetine vesika veren, makam ve 11 inci maddede yazılı cemiyetlerde talim ve terbiye için lüzumu olan silahlara cra Vekilleri Heyeti izin verebilir. zin ka ıdında bulundurulacak silahların cinsi, nevi ve miktarı açıkça yazılır.

Cemiyet ve merkez müesseselerinde izin almadan silah bulunduranlar Türk Ceza Kanununun 264 üncü maddesinde yazılı silahlardan ise altı aydan üç seneye kadar ve bunlardan ba ka silahlardan ise bir haftadan altı ay, kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

ALTINCI FASIL: Müteferrik Hükümler

MADDE 37 - Bir cemiyetin umumi menfaatlere hadim cemiyetlerden sayılması, Devlet urası karariyle cra Vekilleri Heyetince tasdik olunmasına ba lıdır.

MADDE 38 - Türkiye Kızılay Cemiyeti, arsiulusal mukavelelerle taayyün etmi bulunan mahiyet ve vaziyet dairesinde tanzim edilen ve cra Vekilleri Heyetince tasdik edilmi bulunan ana nizamnamesine ve hususi kanunların verdi i vazife ve salahiyetlere göre idare edilir.

Türk Hava ve Türk Çocuk Esirgeme Kurumları, cra Vekilleri Heyetince tasdikli ana nizamnamelerine ve kanunların kendilerine verdi i vazife ve salahiyetlerle idare olunur.

MADDE 39 - Bu kanunun ne ri tarihinde mevcut bulunan hayri, dini, içtimai, sıhhi, tedrisi ve terbiyevi, kültürel ve kültürel Türk müesseseleri bu kanun hükümleri dairesinde te kil edilecek cemiyetler tarafından idare olunur.

Bu suretle te ekkül etmi cemiyetler tarafından idare edilen müesseselere Devletçe icabı halinde yardımda bulunulur.

MADDE 40 - 3 A ustos 1325 tarihli Cemiyetler Kanunu ile 15 Te rinievvel 1339 ve 20 Kanunuevvel 1339 tarih ve 353 ve 387 sayılı kanunlar ve bu kanuna aykırı bütün hükümler ve teamüller kaldırılmı tım.

MUVAKKAT MADDE - a) Bu kanunun ne ri tarihinde müesses cemiyetler ve müesseseler en çok bir sene içinde kendi te ekküllerini bu kanun hükümlerine uydurma a mecburdurlar.

b) Bu kanunun ne ri tarihinde mevcut ve müesses cemiyetlerin tasarrufları altında bulunan gayrimenkuller üzerinde her türlü tasarruf hak ve salahiyetleri baki olup 17 inci madde hükmü dı ında tutulur.

MADDE 41 - Bu kanun ne ri tarihinden muteberdir.

MADDE 42 - Bu kanunun hükümlerini icraya cra Vekilleri Heyeti memurdur.